

Huvudman

Sundsvalls kommun
sundsvalls.kommun@sundsvall.se

Beslut

Datum 2025-02-10
Dnr SI 2024:5758
Sida 1 (16)

*Rättelse av beslut enligt 36 §
förvaltningslagen (2017:900) den 11
februari 2025/Stina Johansson

Ärendet

Tillsyn av Sundsvalls Gymnasium Hedbergiska enhet 4 restaurang- och livsmedelsprogrammet i Sundsvalls kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Sundsvalls kommun att senast den ~~12 mars 2025~~ **12 maj 2025** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande anmälan om kränkande behandling. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Sundsvalls kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Sundsvalls kommun ska vidta följande åtgärder

Åtgärdande arbete för att skapa trygghet och anmälan till rektorn vid kränkande behandling

- Se till att vid minst ett tillfälle innan den 28 mars 2025 klargöra skyldigheten för all skolpersonal på restaurang- och livsmedelsprogrammet att när de får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten anmäla detta till rektorn. Huvudmannen ska dokumentera hur och när informationen har förmedlats. Dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (2 kap. 34 § andra stycket samt 5 kap. 6 § första och andra stycket skollagen).
- Se till att när skolpersonal på restaurang- och livsmedelsprogrammet får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten anmäler detta till rektorn. Rektorn ska dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit under perioden den 10 februari till och med den 5 maj 2025. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens

redovisning av vidtagna åtgärder. Huvudmannen ska i samband med redovisningen av vidtagna åtgärder även inkomma med fem kränkingsanmälningar om sådana har gjorts (6 kap. 10 § skollagen).

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Sundsvalls kommun en anmärkning avseende brister rörande innehållet i åtgärdsprogram. Sundsvalls kommun ska senast den **12 maj 2025** vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalad brist. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet om anmärkning får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser Arbetsplatsförlagt lärande, Kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer, Utredning och åtgärder för att komma tillrätta med frånvaro, Extra anpassningar och anmälan till rektorn samt Förebyggande arbete för att skapa studiero.

Redovisning av åtgärder

Skicka redovisningen av de vidtagna åtgärderna via e-post till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se eller per post till Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer SI 2023:7311 för ärendet i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys hösten 2024 inlett en tillsyn av Sundsvalls Gymnasium Hedbergiska enhet 4 restaurang- och livsmedelsprogrammet i Sundsvalls kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten följer gällande bestämmelser om Arbetsplatsförlagt lärande, Kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer, Utredning och åtgärder för att komma tillrätta med frånvaro, Extra anpassningar och anmälan till rektorn, Beslut om åtgärdsprogram, Anmälan till rektorn vid kränkande behandling samt Förebyggande arbete för att skapa studiero.

Skolinspektionen har intervjuat elever, lärare, personal i elevhälsan, programrektorn och rektorn samt genomfört lektionsobservationer mellan den 27 november och den 2 december 2024. Som en del av tillsynen har Skolinspektionen även granskat dokumentation, bland annat inhämtade

underlag från huvudmannen och skolenheten. Huvudmannen har fått tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Anmälan till rektorn vid kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Personalens agerande vid kännedom om kränkande behandling

Rektorn uppger att skolan strävar efter att alla elever ska känna sig trygga oavsett vilken skolbyggnad de vistas i. Intervjuade elever berättar att personalen agerar om någon utsätts för kränkande behandling och att de tar tag i situationen direkt. Detta bekräftas av lärare samt av rektorn och programrektorn. I elevintervjuerna framkommer ett par exempel på hur personalen agerat. Några elever uppger exempelvis att de en gång meddelade sin mentor att en skolkamrat blev illa behandlad. Enligt eleverna tog då mentorn snabbt upp det med föräldrarna via telefon, men höll eleverna anonyma. Mentorn kontaktade även kuratorn och arrangerade ett möte där eleverna fick berätta för kuratorn och mentorn vad de visste.

Rutiner för att anmäla kränkande behandling till rektorn

Av intervjuer med lärare, personal ur elevhälsan samt rektorn och programrektorn framgår att det finns rutiner för hur personalen ska anmäla fall av kränkande behandling till rektorn. Det finns även ett digitalt system som personalen ska använda för detta. Rektorn berättar att det vid tiden för tillsynen inte finns några formella anmälningar om kränkande behandling på restaurang- och livsmedelsprogrammet. Detta framgår även av den verksamhetsredogörelse från huvudmannen som Skolinspektionen

tagit del av, där det framgår att det inte inkommit några anmälningar om kränkande behandling de senaste tolv månaderna. Enligt rektorn kan detta vara ett resultat av skolans förebyggande arbete och snabba agerande vid konflikter eller situationer som skulle kunna utvecklas till kränkningar.

Tillämpning av rutinerna

Såväl rektorn som lärare uppger att när en konflikt eller situation uppstår agerar den undervisande läraren omedelbart genom samtal med berörda elever. I intervju med yrkeslärarna framkommer dock att de inte alltid anmäler kränkande behandling till rektorn utan i stället "löser många problem direkt" genom "muntliga samtal". Rektorn bekräftar detta och berättar att finns ett mörkertal, att fler händelser borde rapporteras in och att många lärare troligen arbetar med de uppkomna problemen utan att registrera dem i systemet. Enligt rektorn behöver skolans personal bli bättre på att anmäla kränkande behandling till rektorn och att de därför arbetar med att införa rutiner för att hantera detta.

Rättslig reglering

Huvudmannen ska se till att all personal i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet (2 kap. 34 § 2 st. skollagen).

Utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor. Skolans personal ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling (1 kap. 5 § skollagen).

Personalen får vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero. Detta innefattar en befogenhet att ingripa fysiskt för att avvärja våld, kränkningar eller andra ordningsstörningar. En sådan åtgärd får vidtas endast om den står i rimlig proportion till sitt syfte och övriga omständigheter (5 kap. 6 § 1 och 2 st. skollagen).

En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden (6 kap. 10 § skollagen).

Första stycket första och andra meningarna ska tillämpas på motsvarande sätt om ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier på sätt som avses i diskrimineringslagen (2008:567).

Av förarbetena till skollagen framgår att med kränkande behandling avses ett uppträdande som utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen kränker en elevs värdighet. Istället avses mobbning och liknande beteenden som har sin grund i att den som kränker anger någon specifik egenskap hos den elev som utsätts. Kränkande behandling kan även föreligga utan att den som kränker anger någon specifik egenskap hos den som utsätts för kränkningar. Att någon utan verbala nedsättande omdömen ger uttryck för sitt missnöje genom att till exempel knuffa eller rycka någon i håret eller sätta krokben för personen i fråga kan också utgöra kränkande behandling i lagens mening. Även psykiska kränkningar genom till exempel utfrysning omfattas av uttrycket kränkande behandling (proposition 2009/10:165, s. 693).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att skolans personal motverkar kränkande behandling genom att ingripa när en elev utsätts för kränkande behandling.

Skolinspektionen bedömer dock att det är en brist att personal på skolan som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling inte alltid anmäler detta till rektorn. Trots att skolan har rutiner för hur personalen ska gå tillväga när de anmäler kränkande behandling till rektorn och ett digitalt system som personalen ska använda, förekommer det att lärare inte anmäler kränkningar utan försöker lösa situationen på egen hand.

Den som arbetar inom skolan ska anmäla om en elev kan ha blivit utsatt för kränkande behandling till rektorn som i sin tur ska anmäla till huvudmannen. Eftersom rektorn inte alltid får information om de kränkningar som sker på skolan, får huvudmannen inte heller information om dessa. Huvudmannen måste få kännedom om sådana uppgifter dels för att ha möjlighet inleda en utredning och vidta eventuella åtgärder, dels för att kunna registrera sådana händelser och följa utvecklingen på skolan över tid.

Anmälningsplikten gäller inte bara när personalen får kännedom om kränkande behandling, utan även om personalen själv uppmärksammar en händelse som kan utgöra kränkande behandling. Den som blir varse om händelse som kan vara kränkande ska inte heller göra någon värdering av allvaret i händelsen före anmälan.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Sundsvalls kommuns verksamhet vid restaurang- och livsmedelsprogrammet på Sundsvalls gymnasium uppfyller inte författningarnas krav vad gäller anmälan till rektorn vid kränkande behandling. Det finns därför skäl att förelägga Sundsvalls kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Anmärkning

Beslut om åtgärdsprogram

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Rutiner för utredning om särskilt stöd och beslut om åtgärdsprogram

I huvudmannens verksamhetsredogörelse till Skolinspektionen som rektorn fyllt i framgår att skolan har rutiner för att utreda eventuella behov av särskilt stöd samt rutiner för beslut om åtgärdsprogram. I intervju med såväl lärare som personal i elevhälsan och av uppgifter från rektorn framkommer att det är rektorn som beslutar om att utarbeta eller inte utarbeta ett åtgärdsprogram den elev skolan har utrett. Det framkommer även att elever och vårdnadshavare har möjlighet att delta i utarbetande av åtgärdsprogram.

Innehåll i åtgärdsprogrammen

Av intervju med rektorn och de åtgärdsprogram Skolinspektionen tagit del av framgår att elevens och elevens vårdnadshavare underrättas om innehållet i beslutet och hur det går till att överklaga beslutet. Det framgår även att lärarna och personal i elevhälsan följer upp och utvärderar åtgärderna fortlöpande, vilket bekräftas av elever som Skolinspektionen intervjuat. De åtgärdsprogram Skolinspektionen tagit del av anger dock inte när åtgärderna ska följas upp och utvärderas eller vem som ansvarar för att följa upp och utvärdera åtgärderna. Detta bekräftas av rektorn som uppger att de behöver bli mer noggranna med dessa uppgifter.

Rättslig reglering

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp

och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Om en utredning enligt 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas (3 kap. 9 § skollagen).

Beslut av en rektor i fråga om åtgärdsprogram enligt 3 kap. 9 § får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd. Elevens och elevens vårdnadshavare ska underrättas om det fullständiga innehållet i beslutet och hur det går till att överklaga beslutet (28 kap. 16 § och 29 kap. 10 § skollagen samt 33 § förvaltningslagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det är en brist att det inte framgår av åtgärdsprogrammen när åtgärderna ska följas upp och utvärderas eller vem som ansvarar för att följa upp och utvärdera åtgärderna.

Val av ingripande

Skolinspektionen får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen. Sundsvalls kommuns verksamhet vid restaurang- och livsmedelsprogrammet på Sundsvalls gymnasium uppfyller inte författningarnas krav vad gäller innehåll i åtgärdsprogrammen.

Skolinspektionens utredning visar att det handlar om en formaliabrist eftersom lärarna och personal i elevhälsan följer upp och utvärderar åtgärder fortlöpande, men att skolan inte sett till att dokumentera dessa uppgifter i elevernas åtgärdsprogram. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen bristen som mindre allvarlig och finner därför skäl att tilldela Sundsvalls kommun en anmärkning.

Områden utan konstaterade brister

Arbetsplatsförlagt lärande

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Elevernas APL-platser

Den timplan för eleverna på restaurang- och livsmedelsprogrammet som Skolinspektionen tagit del av anger att eleverna har 1055 timmar arbetsplatsförlagt lärande (APL) under de tre åren på gymnasiet. Detta innebär 26 veckor APL. Intervjuer med elever, programrektorn och rektorn visar att det som framkommer huvudmannens underlag är korrekt. Skolinspektionen har stämt av listan med APL-platser med intervjuade elever vilka bekräftar att listan stämmer. Eleverna berättar att de under år 2 har fyra veckor APL under höstterminen och att de har ytterligare fem veckor APL under vårterminen. De har ytterligare mer APL under år 3. Enligt lärare och elever har alla elever APL. Eleverna berättar att skolan hjälpt till med att ordna APL-platser, men att elevernas ansvar för detta ökar under utbildningens gång.

Handledare på APL-platserna

Enligt det underlag som huvudmannen skickat till Skolinspektionen i samband med tillsynen baserar sig skolans val av handledare bland annat på lärarnas kontakter och erfarenheter av att arbeta med handledarna sedan tidigare. Skolan rekommenderar också nya handledare att gå Skolverkets handledarutbildning. Intervjuade elever är nöjda med sina handledare och använder ord som "snälla", "rättvisa" och "hänsynsfulla" när de beskriver dem. I elev-, lärar- och rektorsintervjuer framkommer att handledarna deltar i den ansvarige lärarens bedömning av de kunskaper elever får på APL-platsen genom att bidra med skriftligt underlag till läraren. Av intervjuerna framgår även att lärarna besöker eleverna på deras APL-platser och att de vid dessa tillfällen bland annat stämmer av elevens prestationer i dialog med eleven och handledaren.

Rättslig reglering

Arbetsplatsförlagt lärande ska förekomma på alla yrkesprogram i gymnasieskolan i minst 15 veckor. Varje vecka som genomförs på en arbetsplats ska för en elev i gymnasieskolan anses motsvara 23 timmars garanterad undervisningstid. Huvudmannen ansvarar för att skaffa platser för det arbetsplatsförlagda lärandet och att detta uppfyller de krav som finns för utbildningen. Rektorn beslutar om att hela eller delar av nivåer i

ämnen ska förläggas till arbetsplatser och om hur fördelningen över läsåren ska göras (4 kap. 12 § gymnasieförordningen [2023:654]).

För en elev som deltar i arbetsplatsförlagt lärande ska det utses en handledare på arbetsplatsen. Som handledare får bara den anlitas som har nödvändiga kunskaper och erfarenheter för uppdraget och som även i övrigt bedöms vara lämplig (4 kap. 14 § gymnasieförordningen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Programrektorn uppger att arbetslaget för restaurang- och livsmedelsprogrammet vid inledningen på höstterminen 2024 planerade för hur kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer samt kunskaper om hedersrelaterat våld och förtryck ska behandlas. Det skulle ske återkommande dels i kurser, dels på mentorstid där kurator och skolsköterska deltar. Även lärarna i gymnasiegemensamma ämnen berättar att de inlett ett arbete med kunskapsområdet och uppger att de under hösten gått igenom hur de ska göra området till en del i undervisningen. Exempelvis har ett par lärare i svenska samarbetat och kommit fram till att de kan arbeta med dessa teman i samband med moment som rör litteratur, bland annat med frågor som handlar om sexualitet och hedersproblematik.

Av intervjuer med yrkeslärare och elever framgår också att kunskapsområdet sedan tidigare varit en del undervisningen. Såväl yrkeslärare som personal i elevhälsan berättar att eleverna i år 1–3 löpande möter detta område i undervisningen och att lärarna kopplar frågorna till branschkunskap. Det kan exempelvis handla om sexuella trakasserier och gränsöverskridande beteende. Intervjuade elever bekräftar delvis personalens beskrivningar. Eleverna i år 1 uppger att de vid tiden för tillsynen ännu inte haft någon undervisning med koppling till sexualitet, samtycke och relationer medan eleverna i år 2 och 3 berättar att de haft inslag om kunskapsområdet i ämnet naturkunskap samt på mentorstid och bland annat berört frågor om samtycke, hedersfrågor och sexuella läggningar.

Rättslig reglering

Skolan har ett ansvar för att eleverna återkommande i utbildningen får möta frågor som rör sexualitet, samtycke och relationer. Utbildningen ska därigenom främja alla elevers hälsa och välbefinnande samt stärka deras förutsättningar att göra medvetna och självständiga val. Skolan ska bidra till att eleverna utvecklar förståelse för egna och andras rättigheter och förmedla betydelsen av att sexualitet och relationer präglas av samtycke. I utbildningen ska maktstrukturer kopplade till kön och hedersrelaterat våld och förtryck kritiskt granskas. Eleverna ska även ges möjlighet att utveckla ett kritiskt förhållningssätt till hur relationer och sexualitet framställs i olika medier och sammanhang, bland annat i pornografi (Läroplanen för gymnasieskolan [SKOLFS 2011:144], nedan Lgy 11, 1 Skolans värdegrund och uppgifter, Gymnasieskolans uppdrag).

Det är även skolans ansvar att varje elev som har slutfört ett nationellt program eller annan nationellt fastställd utbildning med eget examensmål inom gymnasieskolan eller ett introduktionsprogram i den utsträckning det framgår av elevens individuella studieplan har kunskaper inom området sexualitet, samtycke och relationer samt om hedersrelaterat våld och förtryck (Lgy11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Kunskaper).

Som pedagogisk ledare för skolan och som chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn ansvar för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer samt kunskaper om hedersrelaterat våld och förtryck behandlas återkommande i utbildningen (Lgy11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Utredning och åtgärder för att komma tillrätta med frånvaro

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Information till omyndiga elevers vårdnadshavare vid frånvaro

Enligt programrektorn är det mentorns uppdrag att först agera vid ogiltig frånvaro genom att kontakta elev och i förekommande fall vårdnadshavare. Intervjuade elever och lärare bekräftar programrektorns bild. En elev i år 1 berättar att vid ogiltig frånvaro så får vårdnadshavarna meddelande direkt

via sms. Elever i år 2 uppger att lärarna är väldigt snabba på att notera närvaro och föra logg i skolans digitala system för frånvarohantering. Enligt eleverna är det handledaren som ser till att eleverna checkar in på APL-platsen och som ansvarar för frånvarorapporteringen där.

Skolans frånvaroutredningar

Av dokumentation från huvudmannen som Skolinspektionen tagit del av samt av intervju med rektorn och biträdande rektorn framgår att skolan vid tiden för tillsynen gjort elva frånvaroutredningar de senaste tolv månaderna. Programrektorn uppger att företrädare för skolan har regelbundna möten med både vårdnadshavare och elever för att hantera hög frånvaro.

Lärarna uppger att de fortlöpande får information från skolans digitala system som visar hur närvaron ser ut per vecka. Den personal som arbetar med frånvaroutredning för in all information med koppling till utredningen i skolans digitala system. Personalen dokumenterar samtliga insatser för att komma tillrätta med en elevs frånvaro, detta i syfte att säkerställa transparens och möjliggöra uppföljning. Programrektorn berättar att det även är mentorns uppgift att vid hög frånvaro inleda utredningsarbetet genom att kartlägga orsaker frånvaron. Mentorn undersöker då varför eleven är borta, om det exempelvis beror på hur eleven mår eller om det är något på skolan eller i hemmet som påverkar. Intervjuade elever bekräftar detta. Enligt programrektorn och personal i elevhälsan involveras elevhälsoteamet vid behov i arbetet med att utreda frånvaro. I samråd med lärare och studie- och yrkesvägledaren bedömer de då om en ännu djupare utredning av frånvaron behövs. I dessa fall tar också elevhälsan fram och planerar för individuella stödsatser utifrån elevens behov.

Inför tillsynen skickade huvudmannen en förteckning över elevers frånvaro inom restaurang- och livsmedelsprogrammet under en tolv månadersperiod till Skolinspektionen. Flera elever i förteckningen hade en giltig frånvaro på över 25 procent. Skolinspektionen har begärt en redogörelse över hur skolan agerat i dessa fall. I huvudmannens svar till Skolinspektionen framkommer att för samtliga dessa elever har skolan inlett frånvaroutredningar. Två av dessa elever har dock vid tiden för tillsynen valt att avsluta sin utbildning på skolan.

Skolans rutiner för hantering av frånvaro

Huvudmannens anger till Skolinspektionen att vid skolans bedömning av hög eller upprepad frånvaro utgår de från skollagens krav på närvaro och skolans ansvar för att tidigt identifiera och utreda frånvaro. Enligt huvudmannen är det centralt att anpassa uppföljningen efter varje elevs situation och behov samtidigt som det finns en tydlig struktur för hantering av frånvaro. I praktiken innebär detta att skolan gör en individuell

bedömning av varje elevs frånvaromönster där mentorn noterar upprepad frånvaro om en elev vid flera tillfällen är borta från enstaka lektioner eller skoldagar utan tydlig anledning, exempelvis om frånvaron följer ett mönster som att eleven ofta är frånvarande vid samma ämne, tidpunkt eller veckodag.

Huvudmannens definition av hög frånvaro är ifall elevs frånvaro är så omfattande att den riskerar att påverka studieresultaten och möjligheten att nå kunskapskraven, om en elev är frånvarande under en längre sammanhängande period eller om skolan uppfattar en oroande ökning av frånvaron under en kortare tidsperiod.

Av uppgifter från huvudmannen framgår vidare att skolan har en dokumenterad rutin för frånvarohantering. Skolinspektionen har tagit del av rutinen. Den bekräftar det som rektorn, den biträdande rektorn och personalen uppger i intervjuer. I rutinen framgår att skolan arbetar enligt en trestegsprocess för kontroll över närvaro och hantering av frånvaro. Steg 1 innebär ett "Främjande och förebyggande arbete med närvaro gällande alla elever" där mentorerna har uttalade roller. Steg 2 handlar om "Förebyggande och åtgärdande arbete med närvaro gällande enskild elev" där mentorerna kan ta hjälp av elevhälsan ifall någon elev har upprepad frånvaro. Steg 3 innebär "Åtgärdande arbete med närvaro gällande enskild elev" som bland annat handlar om att mentorn och elevhälsan träffar elev och vårdnadshavare och gör en plan för hur närvaron ska förbättras för eleven.

Orsaker till frånvaro på skolan

Rektorn uppger att frånvaroutredningarna på skolan är viktiga bland annat för att konstatera om orsakerna till frånvaron finns i skolans verksamhet eller i hemmet. Lärare och personal i elevhälsan berättar att det ibland är hemförhållanden som ställer till det och att frånvaron inte sällan beror på faktorer som sömnbrist, för mycket datorspelande, överdriven användning av skärmar, hög press hemifrån eller i vissa fall brist på press och ansvar. De anger även några exempel på insatser från skolans sida för att komma tillrätta med enskilda elevers frånvaro. Exempelvis får elever som har ångest för att gå till skolan särskild uppmärksamhet och stöd från skolan. I individuella möten med elever lyfter personalen också vikten av skolnärvaro och måluppfyllelse samt vikten av att vara i ett sammanhang och en del av en gemenskap.

Rättslig reglering

En elev i gymnasieskolan ska delta i den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, om eleven inte har giltigt skäl att utebli.

Om en elev i gymnasieskolan utan giltigt skäl uteblir från den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, ska rektorn se till att elevens vårdnadshavare samma dag informeras om att eleven har varit frånvarande. Om det finns särskilda skäl behöver elevens vårdnadshavare inte informeras samma dag.

Vid upprepad eller längre frånvaro ska rektorn, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövt. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd enligt 3 kap. 7 § är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas (15 kap. 16 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Extra anpassningar och anmälan till rektorn

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Extra anpassningar inom ramen för undervisningen

Rektorn och programrektorn uppger att när en elev riskerar att få betyget F arbetar undervisande lärare aktivt med extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Exempel på insatser till enskilda elever som förekommer är förlängd provtid, muntliga redovisningar, uppdelning av uppgifter i mindre steg samt stödmaterial. Eleverna berättar att de får stöd och hjälp om de behöver det och att de flesta lärare är bra på det även om det kan variera. Enligt eleverna kommer hjälpen ofta tidigt. Såväl yrkeslärare som lärare i gymnasiegemensamma ämnen berättar att det finns rutiner för hur de ska agera om de befärar att en elev inte kommer att uppfylla betygskriterierna i någon kurs. Yrkeslärarna berättar att de snabbt upptäcker behov hos eleverna och att de har ett bra samarbete med specialpedagogen och övriga personer i elevhälsan. Några lärare uppger att elevhälsan ger snabb hjälp och att samarbetet fungerar väldigt bra. Enligt lärarna ger elevhälsan tips på hur de kan motivera eleverna och göra anpassningar för dem.

I lärarintervjuerna framkommer även mer konkreta exempel på hur de fångar upp elever och arbetar med extra anpassningar. Enligt en lärare syns det i undervisningen om en elev exempelvis har problem med läsningen. En annan lärare uppger att i ämnet matematik får eleverna alltid inleda med ett diagnostiskt test som fångar upp de som kan behöva extra anpassningar. En lärare som undervisar i historia berättar att det märks ganska fort om

elever behöver sådana insatser. Lärarna kan även gå in i skolans system och läsa om varje elev där, exempelvis vad specialpedagogen dokumenterat. Lärare i gymnasiegemensamma ämnen ger i intervju en redogörelse för vilka elever i åren 1–3 som i nuläget har extra anpassningar och vad anpassningarna består i. Det handlar exempelvis om elever med dyslexi och som har svårigheter med att komma igång, elever som behöver träna på framförande, elever som behöver nedbrutna uppgifter och som får redovisa muntligt eller elever som i matematik behöver hjälp att komma igång med tydliga instruktioner.

Anmälan till rektorn om elevers behov av särskilt stöd

Enligt rektorn och programrektorn arbetar skolan strukturerat och systematiskt för att säkerställa att elever med hög frånvaro eller som riskerar att få betyget F får det stöd de har rätt. De berättar att om extra anpassningar inte är tillräckliga så anmäler ansvarig lärare detta till veckans möte med elevhälsoteamet där rektorn ingår. Elevhälsoteamets möten innefattar ett tvärprofessionellt samtal som utmynnar i någon form av bedömning och beslut av rektorn. Lärare och representanter för elevhälsan bekräftar att lärarna anmäler elever som trots extra anpassningar riskerar att inte nå kunskapskraven till rektorn. De uppger att inga elever faller mellan stolarna. Lärarna berättar att de har en process med tre steg vid extra anpassningar. Det innebär att ansvarig lärare markerar i skolans system med grönt, gult eller rött för varje elev. Vid röd markering noterar elevens mentor detta och anmäler till rektorn.

Rättslig reglering

Om det inom ramen för undervisningen, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, och inte annat följer av 7 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt (3 kap. 5 § skollagen).

Om det inom ramen för undervisningen, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga.

Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation (3 kap. 7 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Förebyggande arbete för att skapa studiero

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan samt rektorn och programrektorn framkommer att det finns insatser för att främja studieron på skolan. Skolan har klassrumsregler och rutiner för att ta hand om elevernas mobiltelefoner innan lektionen startar. Eleverna har även bestämda platser i klassrummet, vilket ska bidra till lugn. Enligt rektorn och programrektorn har de ett nära samarbete med elevhälsan för att säkerställa att lärmiljön främjar både fysisk och psykisk hälsa.

Vid de lektioner Skolinspektionen observerat arbetade alla elever med sina skoluppgifter. Ansvariga lärare arbetade stödjande och vägledande. Ljudnivåerna i klassrummet skiftade beroende på moment och vilken uppgift eleverna arbetade med. Såväl elever som lärare berättar att lektionerna brukar gå till ungefär så på restaurang- och livsmedelsprogrammet. Enligt intervjuade elever råder ingen större brist på studiero, även om några elever uppger att det på vissa lektioner kan vara lite mer stökigt än på andra men att det finns möjlighet för de elever som behöver mer lugn att sätta sig avsides med skolarbetet. Av elevintervjuerna framgår att det tidigare funnits problem med stök och hårda ord i samband med lektionerna inom år 3 på restaurang- och livsmedelsprogrammet men att det blivit bättre under året, bland annat sedan polisen besökt skolan och berättat om hur man ska bete sig.

Rättslig reglering

Alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där undervisningen präglas av studiero. Med studiero avses att det finns goda förutsättningar för eleverna att koncentrera sig på undervisningen. Huvudmannen ska säkerställa att det på skolenheten bedrivs ett förebyggande arbete som syftar till att skapa studiero (5 kap. 3 § andra stycket skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Skolan har ett förebyggande arbete för att skapa studiero och de lektioner Skolinspektionen observerat präglades av detta.

På Skolinspektionens vägnar,

Beslutet har fattats av Stina Johansson, beslutsfattare.

Föredragande i ärendet har varit Marcus Rönnegård, utredare.